

**PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ İİBF ÖĞRENCİLERİNİN
KARİYER PLANLARI VE SOSYOTROPİ-OTONOMİ
KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNE İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA**

Yrd. Doç. Dr. Celalettin SERİNKAN*

Yrd. Doç. Dr. Esin BARUTÇU*

ÖZET

Bu çalışmada Pamukkale Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde öğrenim gören İşletme, İktisat, Kamu Yönetimi ve Maliye Bölümündeki üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin kariyer planları ve kişilik özellikleri ve bunlar arasındaki ilişki belirlenmeye çalışılmıştır.

Ayrıca bu çalışmada Sosyotropi ve otonomi ölçeğinin boyutları arasındaki korelasyonlar araştırılmıştır. Bay ve bayan öğrenciler arasında kişilik özellikleri bakımından birtakım farklılıklar söz konusu olmasına rağmen cinsiyet değişkeni açısından kariyer planları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Öğrencilerin gelir durumları, bölümleri ve kardeş sayıları açısından bir takım farklılıklar söz konusudur.

Anahtar Sözcükler: Kariyer Planları, Sosyotropi, Otonomi, Kişilik

ABSTRACT

In this study, determining the differences between career planning and individual attitudes towards 3rd and 4th class students which are educating department of Business, Economics, Public Management and Public Finance in Faculty of Economics and Administrative Sciences in Pamukkale University.

In addition, this study examined the correlations between sociotropy and autonomy dimensions. Despite found some significant differences personality traits of the male and female students, there is no evident for career planning's differences. The results showed that

---

* Pamukkale Üniversitesi, İ.İ.B.F., İşletme Bölümü

there are some significant differences for student's income, departments and number of brothers/sisters.

Keywords: Career Planning, Sociotropy, Autonomy, Personality

GİRİŞ

Ülke ekonomilerinin gelişmesinde ve toplumların kalkınmalarında girişimcilik yadsınamaz bir öneme sahiptir. Genellikle insanların girişimcilik ruhu, doğuştan kişilik özellikleriyle ilgili olarak ve sonradan çevresel bir takım etkileşimler sonucunda ortaya çıkmakta ve kazanılmaktadır.

Kişiler gelecekleriyle ilgili planlarını yaparlarken, özellikle üniversite çağında, kariyerlerine ilişkin önlerine net hedefler koyabilmektedirler. Buna göre, yeteneklerinin güçlü ve zayıf yönlerinin farkına varmakta ve kendi kişilik özelliklerini tanımaya çalışmakta, böylece girişimcilik eğiliminde olan öğrenciler mezuniyetleri sonrası için kendi işyerlerini kurma planları yapabilmektedirler.

Son yıllarda girişimcilik ve girişimci kişilerin özellikleri arasındaki ilişkiyi incelemeye yönelik yapılan çok sayıda araştırmadan söz etmek mümkündür. Söz konusu araştırmalarda girişimci tiplerin yanı sıra potansiyel girişimcilere yönelik ilginin de arttığı gözlenmektedir. Bunların içerisinde, girişimcilik eğilimleri oldukça merak edilen gruplardan birisi de üniversite öğrencileridir.

Üniversite öğrencileri arasında İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinde okuyan öğrenciler, özel sektör işletmelerinde, bankalarda ve kamu sektöründe çalışabilmektedirler. Bunların yanısıra üniversitelerde de görev alabilmektedirler.

Bu bağlamda, üniversiteden mezun olma aşamasındaki öğrencilerin kişilik özellikleriyle (sosyotropik ve otonomik açıdan) kariyer planlarına yönelik hedeflerinin karşılaştırılarak değerlendirilmesi amacıyla, Pamukkale Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerine yönelik bir araştırma yapılmıştır. Bu araştırmanın yapıldığı zamanlarda, gerek Türkçe gerekse de yabancı kaynaklarda, direkt olarak Sosyotropi ve

Otonomi kişilik özellikleri ile öğrencilerin kariyer planlarını inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmada, kariyer planları arasında girişimcilik kavramı üzerinde durulmaktadır.

I. KURAMSAL TEMEL

A) GİRİŞİMCİLİK KAVRAMI

Gelişmekte olan ülkelerde girişimciliğin özendirilmesine özel önem verilmektedir. 2000’li yıllarda bu önem giderek artmaktadır. Çünkü tüm dünyada gelir dağılımındaki adaletsizlik, ekonomik gelişmede bölgeler arası gelişmişlik farkı, giderek artan işsizlik ve yoksullaşma, yeterince büyüyememe ve etkin rekabet ortamının oluşturulmaması gibi nedenler insanları zor durumlara düşürmektedir¹.

Tanım olarak girişimci, toplumun gereksinim duyduğu, dolayısıyla talep olunabilir bir malı ya da hizmeti bulup onu üretmeye girişen ve yaratıcılığıyla buna ön ayak olan kişi olarak tanımlanabilir.² Girişimcilik konusu 17. yüzyılda Fransızca bir kavram olan “entreprende” kavramından türemiştir. Girişimcilik olgusu oldukça geniş bir kavram olarak değişik açılardan ele alınabilmektedir. Girişimciliğin öğrenilen davranış ve toplumsal kültürle ilişkisi bulunmaktadır³.

Girişimcilik ülkelerin gelişmesinde büyük rol oynamaktadır. Özellikle küreselleşme süreci içerisindeki girişimciler, rekabet edebilmek için ekonominin ihtiyaç duyduğu desteği verebilen, yeni ürünler ve yeni istihdam alanları oluşturan kişilerdir. Böylece girişimci yenilikler peşinde koşan ve bu anlamda yeni tekniklerle üretim veya hizmet yapan kişidir⁴. Üniversiteden mezun olacak olan

---

¹ Ayşehan ÇAKICI, “Mersin’deki Kadın Girişimcilerin İş Kurma Öyküsü ve İş Kuracak Kadınlara Öneriler”, 11. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi, Afyon, 2003 s. 71.

² Oktay ALPUGAN, Küçük İşletmeler: Kavramı, Kuruluşu ve Yönetimi, 3.b., Özgün Matbaacılık, Ankara, 1998, s. 62.

³ Ayşe İRMİŞ, Selçuk EMSEN, İktisadi Gelişmede Girişimcilik: Denizli ve Erzurum Örneği, Beta, İstanbul, 2002, s. 19-30.

⁴ Mahmut TEKİN, Girişimcilik: Kendi İşini Kurma İşletme, Damla Ofset, Konya, 1999, s. 1.

öğrencilerin de global pazarda birer oyuncu olabilmeleri için girişimci olmalarına gerek vardır. Üniversiteyi bitiren gençlerin girişimci olarak hayata atılmaları ve sürekli olarak kendilerini yenilemeleri, ülkenin uzun vadede daha güçlü ve rekabet edebilir hale gelmesinde en etkili faktörlerden birisidir.

Bazı yazarlar girişimcileri bağımlı ve bağımsız girişimciler olarak ikiye ayırmaktadır. Bağımsız girişimciler; girişimi kurma ve devamını sağlama konusunda finansal açıdan tam yetki sahibi olan kişilerdir. Bağımlı girişimciler ise, kurulmuş olan girişimi devam ettiren kişilerdir. Cinsiyet açısından girişimcilik değerlendirildiğinde erkeklerin girişimcilik ile ilgili alt yapılarının ve geçmiş deneyimlerinin kadınlardan fazla olduğu sonucuna varılmıştır⁵.

Girişimciler başkalarının kaos veya karmaşa olarak değerlendikleri şeyleri fırsat olarak değerlendiren, önlerine çıkabilecek engelleri aşan, farklı becerileri dengeleyerek yöneten kişilerdir. Girişimcilik bağımsız olma, kişisel ve profesyonel gelişimi sağlama, üstün bir statüye sahip olma, daha çok gelir elde etme ve güvenlik ihtiyacı gibi nedenlerden dolayı caziptir⁶.

Girişimcilik süreci, müşterilerin ihtiyaçlarını tatmin eden veya onların problemlerini çözen bir ürünü veya hizmeti yaratmak için yeni fikir ve görüşlere odaklanmış stratejileri ortaya koyma ve uygulama faaliyetlerini içine alır⁷.

B) SOSYOTROPİ-OTONOMİ KİŞİLİK KAVRAMI

Sosyotropik ve otonomik kişilik kavramının teorisyenlerinden olan Beck⁷ e göre sosyotropik özelliklere sahip olan bireylerin yaşam tatmini daha ziyade başka insanlarla olan ilişkilere bağlıdır. Otonomik kişilik özelliğine sahip olan bireyler ise, diğerinin aksine kişisel

---

⁵ Rana Özen KUTANIŞ, "Girişimcilikte Cinsiyet Faktörü: Kadın Girişimciler", 11. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi, Afyon, 2003, s. 59.

⁶ John M. IVANCEVICH, vd., Management, Quality and Competitiveness, 2nd. Ed., Irwin, London, 1997, s. 509.

⁷ Thomas W. ZİMMERER ve Norman M. SCARBOROUGH, Entrepreneurship And New Venture Formation, Prentice Hall, New Jersey, 1996, s. 52.

başarıya, bireysel üstünlüğe ve çevre üzerindeki etkinliğine bağlıdır.⁸ İş-işgören uyumu açısından kişilik özelliklerinin değerlendirilmesine ilişkin yapılan bir araştırma sonucunda da, sosyotropik kişilik özelliğini ifade eden işgörenlerin grup çalışmalarına daha yatkın olduğu, buna karşılık otonomik kişilik özelliğine sahip işgörenlerin ise bireysel ve bağımsız işlerde çalışmaya daha yatkın oldukları ortaya çıkmıştır.⁹ Bu anlamda girişimcilik özelliğini taşıyan kişilerin otonomik kişilik özelliklerinin üstün olması beklenebilir. Beck, olumsuz yaşam olaylarında depresyon faktörünün için risk taşıdığını ve özellikle sosyotropik kişiliğin buna daha yatkın olduğunu belirtmektedir. Diğer bir anlatımla, sosyotropik davranış sergileyen kişiler daha çok stres ve depresyon yaşarlar. Sosyotropi ve otonomi konusundaki çalışmalar bu durumu desteklemektedir¹⁰.

Kadınlar erkeklere göre daha sosyotropik kişilik özelliklerine sahiptir. Erkekler de kadınlara nazaran daha otonomik özelliklere sahiptirler¹¹. Kadınlar başkaları ile ilişki halinde olmayı isterlerken erkekler daha bireyselci olarak otonomik davranış göstermeye eğilimlidir¹².

---

⁸ Russell L. KOLTS, April M. ROBINSON, and Jessica J. TRACY “The Relationship of Sociotropy and Autonomy to Posttraumatic Cognitions and PTSD Symptomatology in Trauma Survivors”, *Journal Of Clinical Psychology*, Vol. 60(1), 2004, s. 200.

⁹ Esin BARUTÇU, Şükran ÖKTEM, “İş-İşgören Uyumu Açısından Kişilik Özelliklerinin Değerlendirilmesi: Bir Uygulama”, 9. Ulusal Ergonomi Kongresi, Denizli, 16-18 Ekim 2003, s. 47.

¹⁰ D.A. CLARK, A.T. BECK, G.K. BROWN, “Sociotropy, Autonomy, And Life Event Perceptions In Dysphoric And Nondysphoric Individuals”, *Cognitive Therapy And Research*, S. 16, 1992, s. 635. M.T. NIETZEL ve M.J. HARRIS, “Relationship Of Dependency And Achievement/Autonomy To Depression”, *Clinical Psychology Review*, 10, 1990, s. 279. T. SATO ve D. MCCANN, “Vulnerability Factors In Depression: The Facets Of Sociotropy And Autonomy”. *Journal Of Psychopathology And Behavioral Assessment*, 19, 1997, s. 41.

¹¹ Carolina MCBRIDE, Jason R. BACCHIOCHI , R. Michael BAGBY, “Gender Differences In The Manifestation Of Sociotropy And Autonomy Personality Traits”, *Personality And Individual Differences*, 2004, s. 2.

¹² G. A. KIRSCH, N. A. KUIPER, “Individualism And Relatedness Themes In The Context Of Depression, Gender, And A Self-Schema Model Of Emotion”, *Canadian Psychology*, 43, 2002, s. 76.. J. M. STOPPARD, “Why New Perspectives Are Needed For Understanding Depression In Women”, *Canadian Psychology*, 40, 1999,

Sosyotropik özelliği yüksek olan kişiler sevmeyi ve sevilmeyi isterler. Başkaları tarafından kullanılmaya yatkındırlar ve fazla inatçı değildirler. Ortak faaliyetlere girişmeyi ve başkalarına yardım etmeyi severler. Ayrıca insanlarla olan ilişkilerinin düzgün işlemesine önem verirler ve onlar tarafından kabul görmek isterler. Otonomik kişiliği ağır basan kişiler ise nispeten soğuk ve çekingen tavırlıdırlar. Başkalarına karşı daha az sevecen ve samimidirler. Çatışmalara daha fazla eğilimlidirler. Bu tür kişiler, başarıya odaklanmış ve kendi kontrollerine sahip kişiler olarak başkalarına karşı savunmacı bir davranış sergilerler.¹³

Bireyler arasında sosyal ilişki odaklı ve başarıya odaklı şeklinde bir ayrıma tabi tutan Beck, sosyal odaklı kişileri sosyotropik kişilik, başarı odaklı kişileri de otonomik kişilik olarak tanımlamaktadır.¹⁴ Sosyotropik kişilerin başkalarıyla olan ilişkilerinde bir kopma olduğunda veya insanlar tarafından reddedildiğinde depresyona girdikleri görülmüştür. Otonomik kişiler ise başkalarına daha az bağımlı oldukları için depresyona girme eğilimleri daha düşüktür.¹⁵

Sosyotropi ve otonomi kişilik özelliklerini ölçmek üzere ilk defa Beck tarafından 1983 yılında geliştirilen 60 ifadeden oluşan ve beşli scaladan oluşan ölçek kullanılmaya başlanmıştır. Bu ölçeğin 30 sorusu Sosyotropi, diğer 30 sorusu da Otonomi kişilik özelliklerini ölçmeye yarayan sorulardan oluşmaktadır.¹⁶ Bu çalışmada da Türkçe'ye uyarlanan ve güvenilirlik ve geçerliliği yapılan versiyonu kullanılmıştır.

---

s. 79. J. M., STOPPARD, ve L. M. MCMULLEN, "Toward An Understanding Of Depression From The Standpoint Of Women:Exploring Contributions Of Qualitative Research Approaches",. Canadian Psychology, 40, 1999, s. 75.

¹³ Thomas R. LYNCH, Clive J. ROBINS, Jennifer Q. MORSE, "Couple Functioning In Depression:The Roles Of Sociotropy And Autonomy", Journal Of Clinical Psychology, Vol. 59(12), 2003, ss. 1349-1350.

¹⁴ J. GORSKI, M.A. YOUNG, "Sociotropy/Autonomy, Self-Construal, Response Style, And Gender in Adolescents", Personality And Individual Differences, 32, 2002, s. 465.

¹⁵ A. T. BECK, Cognitive Therapy Of Depression: New Perspectives, Raven Press, New York: 1983, s. 265.

¹⁶ Toru SATO, "Sosyotropi ve Autonomy: The Nature of Vulnerability, The Journal of Psychology, 137(5), 2003, s. 449.

II. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

A) ARAŞTIRMANIN AMACI, İÇERİĞİ VE SINIRLARI

Girişimcilik konusunda Pamukkale Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin mezuniyetleri sonrası için planlarının olup olmadığı, meslek hayatlarını hangi sektörde veya kurumda devam ettirmek istediklerini belirlemek araştırmanın temel amacıdır. Bu amacın yanısıra öğrencilerin hangi kişilik tiplerini benimsedikleri ve hangi kişilik tipinin kendilerini daha iyi tanımladığı belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada öğrencilerin demografik özelliklerini içeren soru listesi yanısıra kariyer planlarıyla ilgili sorular sorulmuştur. Ayrıca öğrencilerin kişilik tiplerine olan eğilimlerini belirlemek amacıyla Sosyotropi-Otonomi Ölçeği kullanılmıştır.¹⁷

İnsanlarla ilişkiye önem veren sosyotropik kişilik ile başarıya, bağımsızlığa ve özgürlüğe önem veren otonomik kişilik özelliklerini ölçmeye yönelik toplam 60 soru yer almaktadır. Bunlardan 30 soru Sosyotropi alt ölçeğini, diğer 30 soru ise Otonomi alt ölçeğini temsil etmektedir. Sosyotropi alt ölçeğini içeren 3 boyut bulunmaktadır. Bunlar; Onaylanmama kaygısı, ayrılık kaygısı ve başkalarını memnun etmedir. Otonomi alt ölçeğinde de üç boyut bulunmakta olup kişisel başarı, özgürlük ve yalnızlıktan hoşlanmadır.

Öğrencilerin mezun olduktan sonra yapmak istedikleri iş grupları arasında kendi işini kuracak olan kişiler girişimci olarak belirlenmiştir.

Araştırma sadece Pamukkale Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde öğrenim gören üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerini kapsamaktadır. Bu nedenle araştırmada, tesadüfi kotalara göre örnekleme yöntemi uygulanmıştır¹⁸ Üçüncü ve dördüncü sınıftaki öğrencilerin birinci ve ikinci sınıftaki öğrencilere göre eğitimlerinin sonrasında ne yapacakları konusunda daha bilinçli olmaları beklenir.

---

¹⁷ H. Nesrin ŞAHİN, vd., Bilişsel Davranışçı Terapilerde Değerlendirme: Sık Kullanılan Ölçekler, Türk Psikologları Derneği, Ankara, 1997, s. 56.

¹⁸ Aziz AKGÜL, Osman ÇEVİK, İstatistiksel Analiz Teknikleri, Emek Ofset, Ankara, 2003, s.18

B) UYGULANAN İSTATİSTİKSEL ANALİZLER

Araştırma verilerinin değerlendirilmesinde SPSS 11.0 paket programı kullanılmıştır. İlk aşama olarak demografik sorulardan oluşan birinci bölüm, frekans dağılımları dikkate alınarak tablo oluşturulup basit oranlama yöntemine göre değerlendirilmiştir. Daha sonra öğrencilerin hangi kişilik özelliklerine eğilimli oldukları yüzde dağılımları ve aritmetik ortalamalar göz önüne alınarak değerlendirilmiştir. Araştırmanın hipotezlerine ilişkin iki farklı değişken arasındaki farklılıklar için bağımsız iki örneklem t- testi (Independent- Samples T- Test) kullanılmış¹⁹ ve ikiden fazla değişkenler arasındaki farklılığı ölçmek için de tek yönlü varyans (ANOVA: One-Way Analysis of Variances) analizi kullanılarak elde edilen p değerinin 0,05'ten küçük olup olmadığına bakılmıştır²⁰.

C) ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ

Pamukkale Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin girişimcilik ve kişilik özelliklerinin kariyer planları açısından değerlendirilmesine yönelik yapılan bu çalışmada, hipotezler aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

H₁: Kız ve erkek öğrencilerin kişilik özellikleri açısından aralarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır.

H₂: Kız ve erkek öğrencilerin kariyer planları bakımından aralarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır.

H₃: Bölümler arasında kişilik özellikleri bakımından anlamlı farklılıklar vardır.

H₄: Öğrencilerin kariyer planlarına göre kişilik özellikleri açısından anlamlı farklılıklar vardır.

H₅: Öğrencilerin gelir durumlarına göre kişilik özellikleri açısından anlamlı farklılıklar vardır.

H₆: Kardeş sayılarına göre kişilik özellikleri arasında anlamlı farklılıklar vardır.

---

¹⁹ Hüner ŞENCAN, Bilimsel Yazım, İstanbul Ün. İşletme Fakültesi Yayın No: 283, İstanbul, 2002, s. 473. Mustafa ERGÜN, Bilimsel Araştırmalarda Bilgisayarla İstatistik Uygulamaları, Ocak Yayınları, Ankara, 1995, s. 166.

²⁰ Kemal KURTULUŞ, Pazarlama Araştırmaları, 5.b., Avcıol Basım, İstanbul, 1996, s. 396.

Belirlenen bu hipotezler araştırmanın bulgular kısmında değerlendirilmektedir. Yapılan analizler sonucunda bir takım farklılıklar tespit edilmiştir.

D) ARAŞTIRMANIN BULGULARI

1. Genel Bilgiler

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet açısından (bay % 49,4 ve bayan % 50,6) oranları birbirine yakındır. Öğrencilerin yaş sınıflaması açısından bakıldığında ağırlıklı olarak 21-24 yaş aralığında buldukları görülmektedir. 24 yaşın üstünde yer alan öğrencilerin oranı kısmen düşük (%18,8) kalmaktadır.

Tablo 1. Cevaplayıcıların Demografik Dağılımları

	Frekans	%	
Cinsiyet	Bayan	86	50,6
	Bay	84	49,4
Yaş	21-24	138	81,2
	>24	32	18,8
Lise	Düz Lise	91	53,5
	Özel Okul	11	6,5
	Süper Lise	37	21,8
	Devlet Anadolu Lisesi	22	12,9
	Parasız Yatılı	7	4,1
	Meslek Lisesi	2	1,2
Bölüm	İşletme	65	38,2
	İktisat	26	15,3
	Kamu Yönetimi	55	32,4
	Maliye	24	14,1
Sınıf	Üç	107	62,9
	Dört	63	37,1
Ailenin Gelir Durumu	<500 milyon	36	21,2
	500-1,000 milyon	72	42,4
	1-2 milyar	46	27,1
	>2 milyar	16	9,4

Kardeş Sayısı		
1	12	7,1
2	68	40,0
3	33	19,4
4	32	18,8
5	18	10,6
6 ve üzeri	7	4,1

Pamukkale Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'ni kazanan öğrencilerin önemli ölçüde düz liselerden geldiği anlaşılmaktadır (%54). İkinci sırada süper liseden gelen öğrenciler yer almaktadır (% 22). Anadolu liseleri (%13) ile üçüncü, özel liseler (% 7) oranla dördüncü sıradadırlar. En az meslek lisesinden gelen öğrenciler(%1) yer almaktadır.

Ankete katılan öğrencilerin %38'i işletme, %32'si Kamu Yönetimi, %15'i İktisat ve %14'ü Maliye bölümü; %63'ü üçüncü sınıf, %37'si de dördüncü sınıf öğrencisidir. Araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinin gelir durumları ağırlıklı olarak 500 milyon ile 1 milyar TL. arasındadır(%42). Cevaplayıcıların önemli bir bölümünün (%22) gelirleri oldukça düşüktür (500 milyondan az). Bu sonuç, fakültede hiç de azımsanmayacak derecede bir öğrencinin maddi durumunun kötü olduğunu göstermektedir. Cevaplayıcıların %27'lik bir kısmı, orta gelir durumu olarak değerlendirilebilecek 1-2 milyar arası bir gelire sahiptir. Ailenin gelir durumu 2 milyardan üstünde olan öğrenci grubu %9'luk bir kısmı teşkil etmektedir.

Öğrencilerin kardeş sayıları açısından verilere bakıldığında %40'ının tek kardeşi bulunmaktadır. Diğer bir tabirle ailenin iki çocuğu bulunmaktadır. İkinci sırayı üç çocuklu aileler takip etmekte (%19) ve dört çocuklu ailenin oranı da %18'dir. Cevaplayıcıların %10'u beş çocuklu aileye mensup öğrencilerden oluşmaktadır.

Araştırmaya katılan İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde öğrenim gören bay ve bayan öğrencilerin Sosyotropi ve Otonomi Kişilik Ölçeğinden aldıkları genel ortalamaları aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 2. Cevaplayıcıların Sosyotropi ve Otonomi Kişilik Ölçeği Ortalamaları

	Cinsiyet	N	Ort.	Std. Sapma
Kişisel Başarı	Bayan	86	3,9186	,49391
	Bay	84	3,8750	,47854
Özgürlük	Bayan	86	3,5872	,50080
	Bay	84	3,5179	,44475
Yalnızlıktan Hoşlanma	Bayan	86	3,2539	,74961
	Bay	84	3,4127	,76419
Otonomi Ort	Bayan	86	3,5866	,46200
	Bay	84	3,6019	,43639
Onaylanmama Kaygısı	Bayan	86	3,1779	,60067
	Bay	84	3,1369	,66347
Ayrılık Kaygısı	Bayan	86	3,6780	,50868
	Bay	84	3,4753	,58900
Başkalarını Memnun Etme	Bayan	86	3,2990	,53301
	Bay	84	3,2432	,58830
Sosyotropi Ort	Bayan	86	3,3850	,42628
	Bay	84	3,2851	,47656

Araştırmaya cevap veren katılımcılar açısından otonomi alt ölçeğinin ortalamaları açısından erkekler bayanlara göre daha yüksek puan almışlardır. Sosyotropi alt ölçeği açısından ise bayanlar erkeklere göre daha çok puan almış durumdadırlar.

2. Araştırma Verilerinin Analizi

a) Öğrencilerin Kariyer Planları

Pamukkale Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencileri arasında yapılan bu çalışmada, öğrencilerin %26,5'i okulu bitirdikten sonra özel sektörde çalışmayı düşünmektedir. Kamu sektörünü tercih edenlerin oranı %24,1 ve girişimci olarak kendi işletmesini kuracak olanların oranı da %18,8'dir. Öğrencilerin önemli bir kısmı bankacı olmak düşüncesindedir (%17,1). Üniversitede akademisyen olarak çalışmak isteyenlerin oranı ise %13,5'tur.

Öğrencilerin kariyer planlarıyla ilgili yapılan ön görüşmelerde bankada çalışmayı düşünenlerin oldukça önemli bir oran teşkil edeceği düşünüldüğü için özel sektör ile banka ayrımının yapılması

düşünülmüştür. Özel sektörde çalışmak ile kendi işini kurmak farklıdır. Aynı şekilde kamu sektörü ve üniversite grubu için de geçerlidir. Kamu sektöründeki mesleklerin oldukça farklılık göstermesinin yanısıra üniversitede akademik personel olarak çalışmayı düşünenlerin oldukça fazla olma ihtimali gözönünde tutularak kamu sektörü ile üniversitenin ayrı ayrı sorulması uygun görülmüştür.

Tablo 3. Öğrencilerin Mezun Olduktan Sonraki Kariyer Planları

	Frekans	%
Girişimci	32	18,8
Özel Sektör	45	26,5
Kamu Sektörü	41	24,1
Üniversite	23	13,5
Banka	29	17,1
Toplam	170	100

Genel olarak Fakülte öğrencilerinin devlet kademesi yerine özel sektörü tercih ettiklerini söyleyebiliriz. Çünkü kamu sektörü ile üniversitelerinin toplam oranı yaklaşık %38 iken özel sektör, bankacılık ve girişimcilik toplam oranı %62'dir. Bu ise öğrencilerin ağırlıklı olarak özel sektörde çalışmak istediklerinin bir göstergesidir.

b) Sosyotropi-Otonomi Ölçeğine İlişkin Güvenirlik Oranları ve Korelasyonlar

Sosyotropi alt ölçeğinin güvenilirliği $\alpha = 0,78$, otonomi alt ölçeğinin güvenilirliği $\alpha = 0,75$ dir. Bu sonuçlar soru formunu oluşturan ifadelerin içsel tutarlılığının yeterli seviyede olduğunu göstermektedir. Ölçeğin boyutlarına ilişkin ortalamalar ve güvenilirlik değerleri aşağıda gösterilmektedir.

Tablo 4: Sosyotropi Otonomi Boyutlarının Güvenirlik Oranları

	Art. Ort.	SS	Alpha (α)
Onaylanmama Kaygısı (S1)	3,15	,63093	,73
Ayrılık Kaygısı (S2)	3,57	,55755	,77
Başkalarını memnun Etme (S3)	3,27	,56004	,76
Sosyotropi Ort. (S)	3,33	,45326	,78
Kişisel Başarı (A1)	3,89	,48543	,76
Özgürlük (A2)	3,55	,47381	,73
Yalnızlıktan Hoşlanma (A3)	3,33	,75880	,78
Otonomi Ort. (A)	3,59	,44826	,75

Sosyotropi-Otonomi ölçeğine ilişkin yapılan faktör analizi sonucunda (principal component factor analysis) maddelerin faktör yüklerinin 0,50 den yüksek olduğu tespit edilmiştir. Faktör analizi Varimax metoduna göre yapılmıştır. Kaiser-Meyer-Olkin ve Barlett testleri modelin uygunluğunu ve belirlenen faktörlerin gerçekten birbirinden bağımsız olup olmadıklarını test etmektedir. KMO değerinin ,50 ile 1 arasında olması arzulanmaktadır. (Ordun, 2002, 135). Otonomi alt ölçeğine ilişkin KMO değeri ,69 ve Barlett Ki-Kare değeri 1263,227 ve anlamlılık ise ,000 olarak bulunmuştur. Sosyotropi alt ölçeğinde KMO değeri ,70 ve Barlett Ki-Kare değeri 996,807 olarak bulunmuş ve anlamlılık değeri ise ,000 olarak tespit edilmiştir. Bu değerler, alt faktörlerin gerçekten birbirlerinden farklı konuları ölçmekte olduğunu ifade etmektedir. Sosyotropi-Otonomi Ölçeğinde (SOSOTÖ) yer alan boyutlarla ilgili olarak Pearson Korelasyon analizi yapılmış ve elde edilen bulgular aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 5: Sosyotropi ve Otonomi Ölçeğine İlişkin Korelasyonlar

	S1	S2	S3	S	A1	A2	A3	A
Onaylanmama Kaygısı (S1)	Kor. 1 Sig. ,							
Ayrılık Kaygısı (S2)	Kor. ,52** Sig. ,000	1						
Başkalarını Memnun Etme (S3)	Kor. ,46** Sig. ,000	,20**	1					
Sosyotropi Ort. (S)	Kor. ,87** Sig. ,000	,73**	,71**	1				
Kişisel Başarı (A1)	Kor. ,10 Sig. ,197	,10	,00	,08	1			
Özgürlük (A2)	Ko. ,29** Sig. ,000	,21**	,12	,27**	,54**	1		
Yalnızlıktan Hoşlanma (A3)	Kor. ,08 Sig. ,298	-,09	,14	,059	,34**	,37**	1	
Otonomi Ort. (A)	Kor. ,18* Sig. ,016	,06	,12	,16*	,74**	,76**	,82**	1

* $p < 0.05$ ** $p < 0.01$

Korelasyon analizi sonucunda otonomi ve sosyotropi ölçekleri arasında ilişki ($r = 0,16$ ve $p = 0,034$) anlamlıdır. Sosyotropi alt ölçeğinin birinci boyutu olan Onaylanmama kaygısı ile otonominin alt boyutları arasında sadece özgürlük boyutu arasında orta derecede bir korelasyon vardır ($r = 0,29$ ve $p = 0,000$). Ayrıca onaylanmama kaygısı ile otonomi arasında ilişki vardır ve bu ilişki %95 güven

aralığında anlamlıdır ($r = 0,18$ $p = 0,016$). Sosyotropi ölçeğinin ikinci boyutu olan Ayrılık Kaygısı ile Özgürlük arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = 0,21$ $p = 0,005$).

3. Araştırmanın Hipotezlerine İlişkin Elde Edilen Bulgular

Araştırmanın hipotezlerine ilişkin bulgular ve yorumlar aşağıda belirtilmektedir. Hipotezleri test etmek üzere iki grupluların karşılaştırılması için t-testi ve üç ve daha fazla grupluların karşılaştırılması için de tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır.

H₁: Kız ve erkek öğrencilerin kişilik özellikleri açısından aralarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır.

Öğrencilerin cinsiyet özelliklerine göre yapılan karşılaştırma sonucunda öğrenciler arasında yedi ifade açısından farklılıklar bulunmuştur. Bu farklılıklar (4, 13, 31, 35, 51 ve 59 numaralı ifadelerdedir. Bu farklılıkları belirten tablo aşağıda gösterilmektedir.

Tablo 6. Cinsiyet Değişkenine Göre T-Testi Sonucu Bulgulanan Anlamlı Farklılıklar

	n ₁ =86 n ₂ = 84		t	Anl.
	Bayan	Bay		
4. Yaşadığım güzel olayları başka insanlarla paylaştığımda o olaylar bana daha da güzel gelir.	4,31	3,78	3,018	,003*
13. Misafirlikteyken sadece oturup konuşmaktan rahatsız olurum. Bunun yerine kalkıp bir şeyler yapmayı isterim.	3,31	2,84	2,202	,029*
31. Sevdiğim insanlardan ayrı olmak benim için zordur.	4,59	3,96	4,008	,000**
35. Sık sık ailemi ya da arkadaşlarımı düşündüğümü fark ederim.	3,82	2,69	2,294	,023*
51. Yalnız başıma uzaklara gidip, yeni yerler keşfetmeyi, araştırmayı severim.	3,54	3,05	-2,231	,027*
53. Başıma tatsız bir olay gelirse, başvuracağım bir yakınımın olduğundan emin olmak isterim.	4,33	3,76	3,274	,001**
59. Sevdiğim bir insanın öleceğini düşünerek çok endişelenirim.	4,18	3,73	2,249	,026*

* $p < 0, 05$ ** $p < 0, 01$

Araştırmaya katılan bayan öğrenciler yaşadıkları güzel olayların başka kişilerle paylaşılmasını erkek öğrencilere göre daha fazla istemektedirler (t=3,018 $\bar{x}$ =4,31). Bu açıdan bakıldığında bayan

öğrencilerin erkek öğrencilere nazaran daha sosyal oldukları söylenebilir. Sevdikleri insanlardan ayrı olmanın kendilerine güç gelmesi ifadesinin bayan öğrencileri daha çok tanımladığı görülmektedir ($t= 4,008$ $\bar{x}=4,59$). Yine bayan öğrenciler başlarına tatsız bir olay geldiğinde başvurabilecekleri yakınlarının olmasını erkek öğrencilere göre ($t=3,274$ $\bar{x}=4,33$) daha çok istemektedirler. Bu farklılıklar anlamlıdır ve H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

H_2 : Kız ve erkek öğrencilerin kariyer planları bakımından aralarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır.

Tablo 7. Cinsiyet Değişkenine Göre Kariyer Planları Açısından t-Testi Bulguları

	Levene Testi	t-testi				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
Kariyer planları	Varyanslar eşit	,205	,651	,019	168	,985
	Varyanslar eşit değil			,019	167,076	,985

$p > 0, 05$

Öğrencilerin cinsiyet değişkeni açısından mezuniyetten sonrası için düşündükleri kariyer planları arasında anlamlı bir farklılık yoktur ($p > 0, 05$). Bu durumda H_2 hipotezi kabul edilmemiştir.

H_3 : Bölümler arasında kişilik özellikleri bakımından anlamlı farklılıklar vardır.

Tablo 8. Bölüm Değişkenine Göre ANOVA Analizi Sonucu Anlamlı Farklılıklar

	İşletme $n_1=65$	İktisat $n_2=26$	Kamu $n_3=55$	Maliye $n_4=24$	F	Anl.
29. Beni sevmediklerini bildiğim insanların yanında rahatsız olurum.	4,53	4,50	4,38	3,87	3,070	,029
43. İnsanlar kişiler arası ilişkilerde genellikle, birbirlerinden çok şey beklemektedirler.	3,75	3,76	4,03	4,54	3,455	,018
46. Başkalarını rahatsız ettiğimi düşünmek bana kaygı verir.	3,73	4,00	3,58	4,37	5,054	,030
55. İnsanların benim özel hayatıma ait konularda soru sormalarından ya da fikir vermelerinden hoşlanmam.	3,09	3,30	3,49	4,04	3,061	,030

$p < 0, 05$

Maliye bölümü öğrencileri, sevilmedikleri kişilerin yanında bulunmalarının rahatsızlık verici bir durum olduğunu diğer bölümlere göre daha az kendilerini tanımladığını belirtmişlerdir (F=3,070 p=0,029). İnsanların kişiler arası ilişkilerde birbirlerinden çok şey beklemedikleri yargısı konusunda İşletme ($\bar{x}=3,75$) ve İktisat ($\bar{x}=3,76$) öğrencileri kararsız kalmışlardır. Kamu ($\bar{x}=4,03$) ve maliye ($\bar{x}=4,54$) bölümü öğrencileri bu ifadenin kendilerini tanımladıklarını belirtmişlerdir. Gruplar arasındaki bu fark anlamlıdır (F=5,054 p = 0,018). Bu durumda H₃ hipotezi kabul edilmiştir.

H₄: Öğrencilerin kariyer planlarına göre kişilik özellikleri açısından anlamlı farklılıklar vardır.

Tablo 9. Kariyer Planlarına göre anlamlı farklılıklar

	Girişimci n ₁ =32	Özel n ₂ =45	Kamu n ₃ =41	Ünv. n ₄ =23	Banka n ₅ =29	F	Anl.
1. İnsanlara hep iyi davranmak zorundaymış gibi hissetmek.	3,65	2,86	2,85	3,21	2,79	2,65	,035*
28. İnsanlarla yakın ilişkiler içinde olmaktansa, sürekli çalışıp iş çıkarmanın daha önemli olması	1,93	1,86	2,24	1,82	2,58	2,80	,028*
37. Yanında başka insanlar olmadan bütün bir gün rahatça tek başına kalabilme	3,06	2,66	3,73	2,78	3,44	3,66	,008**
55. İnsanların özel hayata ait konularda soru sormalarından hoşlanmama.	3,40	2,91	3,41	3,69	3,82	2,48	,046*

*p < 0, 05, ** p < 0, 01

Fakülteden mezun olduktan sonra girişimci ($\bar{x}=3,65$) olmayı düşünen öğrenciler ile üniversitede ($\bar{x}=3,21$) kalmayı isteyen öğrenciler, “insanlara hep iyi davranmak zorundaymış gibi hissetmek” görüşünün kendilerini kısmen tanımladığını belirtmişlerdir (F=2,658 p=0,035). Bu farklılık anlamlıdır. Kamu sektörünü tercih eden öğrenciler insanlarla yakın ilişki içinde olmak yerine iş yapmanın daha çok önemli olduğunu düşünmektedirler ($\bar{x}=2,24$). Bu durumda kamuyu isteyen öğrenciler daha çok işe yönelik bir düşünce sergilemişlerdir (F=2,802 p=0,028).

Öğrenciler arasında üniversiteyi tercih edenler ($\bar{x}=2,78$) ile özel sektörü ($\bar{x}=2,66$) tercih edenler “bütün bir gün yalnız başlarına

kalabilme” açısından diğer gruplara göre daha az ortalamaya sahiptirler (F=3,664 p=0,008). Bu farklılık anlamlıdır. Özel sektörde çalışmayı düşünen öğrenciler ($\bar{x}=2,91$), insanların özel hayatlarına ait soru sormalarını diğer öğrencilere göre daha çok istememektedirler. Gruplar arasındaki bu fark (F=2,480 p=0,046) anlamlıdır. H₄ hipotezi kabul edilmiştir.

H₅: Öğrencilerin gelir durumlarına göre kişilik özellikleri açısından anlamlı farklılıklar vardır.

Tablo 10. Gelir durumlarına göre anlamlı farklılıklar

	<500 milyon	500-1000 milyon	1-2 milyar	>2 milyar	F	Anl.
13. Misafirlikteyken sadece oturup konuşmaktan rahatsız olurum. Bunun yerine kalkıp bir şeyler yapmayı isterim.	2,88	3,12	2,86	3,93	2,65	,050
19. Hayatımdaki bir insanın gerçekten bana ilgi duyduğunu hissetmezsem yaptığım işlerden zevk almam.	4,00	3,30	3,32	3,18	2,84	,039

$p < 0,05$

Geliri iki milyardan fazla olan ailelerin çocukları, “misafirlikteyken oturup konuşmak yerine başka işler yapmak” ifadesinin kendilerini oldukça iyi tanımladığını belirtmişlerdir (F=2,659 p = 0,050). Gelir durumu iyi olan öğrencilerin misafirlikten pek hoşlanmadıkları anlaşılmaktadır. Gelir grupları içinde sadece 500 milyondan düşük gelir grubuna sahip öğrenciler, hayatlarındaki kişinin kendilerine ilgi duyduğunu hissetmezlerse yaptıklarından zevk almayacaklarını vurgulamışlardır. Bu bulgu %95 güven aralığında anlamlıdır. (F=2,849 p=0,039). Bu durum düşük gelir grubundaki öğrencilerin daha sosyal olduklarını göstermektedir. Bu durumda H₅ hipotezi kabul edilmiştir.

H₆: Kardeş sayılarına göre kişilik özellikleri arasında anlamlı farklılıklar vardır.

Tablo 11. Kardeş sayılarına göre ANOVA Tablosu

Kardeş Sayısı	Tek n ₁ =12	1 n ₂ =68	2 n ₃ =33	3 n ₄ =32	4 n ₅ =18	5 + n ₆ =7	F.	Anl.
1. Kendimi diğer insanlara hep iyi davranmak zorundaymış gibi hissedirim.	3,75	2,75	3,06	3,18	3,00	4,14	2,58	,028
10. Kendimi hasta hissettiğim zaman yalnız kalmayı tercih ederim.	2,33	2,47	3,36	3,43	2,61	2,00	3,93	,002*
29. Beni sevmediklerini bildiğim insanların yanında rahatsız olurum.	4,25	4,35	4,63	4,06	4,08	4,00	2,59	,028
53. Başıma tatsız bir olay gelirse, başvuracağım bir yakınının olduğundan emin olmak isterim.	4,50	3,85	4,33	4,28	4,65	2,85	2,59	,028
57. Bence hapisanede bulunmanın en zor yanı, özgürce dolaşamamaktır.	3,73	3,58	4,18	3,96	3,33	2,42	2,61	,026

$p < 0, 05$

* $p < 0, 01$

Kardeş sayılarına göre yapılan varyans analizi sonucunda öğrencilerin kişilik özellikleri açısından beş ifadede farklılıklar vardır. Bu farklılıklar ise anlamlıdır. Bu durumda H_5 hipotezi kabul edilmiştir. Ankete katılan öğrenciler arasında beş kardeş sahibi olan öğrenciler ($\bar{x}=4,14$), daha az kardeşe sahip öğrencilere göre kendilerini diğer insanlara karşı daha çok iyi davranmak zorunda hissetmektedirler. Tek kardeşe sahip öğrenciler, en düşük ortalamayı alarak ($\bar{x}=2,75$) başkalarına iyi davranmak zorunda hissetmenin kendilerini az tanımladıklarını belirtmişlerdir ($F=2,585$ $p=0,028$).

Beş kardeşe sahip olan öğrenciler hasta olduklarında yalnız kalmayı pek istememektedirler ($\bar{x}=2,00$). İki ve üç kardeşe sahip olan öğrenciler ise hasta olduklarında yalnız kalmayı tercih etmektedirler ($F=3,937$ $p=0,002$). Gruplar arasındaki bu farklılık %99 güven aralığında anlamlıdır. Kardeş sayıları açısından yapılan gruplar içerisinde sadece iki kardeşe sahip olan öğrenciler ($\bar{x}=4,63$) kendisini sevmeyen insanların yanında en çok rahatsız olmaktadır. Diğer gruplar arasında ortalamalar birbirine yakındır. Bu farklılık %95 güven aralığında anlamlıdır ($F=2,592$ $p=0,028$). Kardeş sayısı en fazla olan öğrenciler başlarına tatsız bir olay geldiğinde yanlarında güvenilebilecekleri bir insanın olmasını diğer gruplara göre daha az istemektedirler ($\bar{x}=2,85$). Çok kardeşe sahip olanlar “hapisanede bulunmanın en zor yanının serbestçe dolaşamamak olduğu” ifadesinin

kendilerini çok az tanımladığını belirtmişlerdir ($\bar{x}=2,42$). Bu ifadenin kendilerini çok iyi tanımladığını ise iki kardeşe sahip ($\bar{x}=4,18$) olan öğrenciler cevaplamıştır ($F=2,618$ $p=0,026$). H_6 hipotezi kabul edilmiştir.

SONUÇ

Ülkelerin gelişmesinde ve kalkınmasında girişimcilerin ortaya koyduğu çabanın ve değerinin büyük önemi vardır. Ülkemizde de özellikle küçük ve orta boy işletme kuran girişimcilerin kişilerin eğitim düzeylerinin yükselmesi, diğer bir ifadeyle girişimci profilinin eğitim görmüş, üniversite mezunu gençlerden oluşması, girişimlerin daha da büyümesi, girişimlerin hayat seyrinin daha da uzaması ve bunun sonucunda da ülke ekonomisinin gelişmesinde önemli bir rol oynayacaktır.

Bu çalışmada Pamukkale Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde öğrenim gören üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin mezuniyetleri sonrası için kariyer planları araştırılmış ve girişimci olmayı isteyip istemedikleri incelenmiştir. Ayrıca bu çalışmada kişilik tiplerinden Sosyotropik ve Otonomik kişiliğin üniversite öğrencileri tarafından nasıl algılandığı ve belirtilen ifadelerin kendilerini nasıl tanımladığı araştırılmıştır.

Çalışmaya katılan 170 öğrencinin önemli bir bölümü okulu bitirdikten sonra kendi işini kurmak üzere girişimci olmayı istemektedir. Kendi işini kurmayıp başkasının yanında yani özel sektörü tercih eden öğrencilerin oranı önemli bir yer teşkil etmektedir. Bankada çalışmayı düşünen öğrencileri de özel sektörde çalışmayı düşünen öğrenciler olarak değerlendirdiğimizde kamu sektörüne göre özel sektörün büyük rağbet gördüğü söylenebilir.

Sosyotropi alt ölçeğinin boyutları olan “Onaylanmama kaygısı, Ayrılık Kaygısı ve Başkalarını Memnun Etme” ile otonomi alt ölçeğinin boyutları olan “Kişisel Başarı, Özgürlük ve Yalnızlıktan Hoşlanma” arasında bir takım anlamlı korelasyonlar sözkonusudur.

Öğrencilerin cinsiyet değişkeni açısından mezuniyetten sonrası için düşündükleri kariyer planları açısından farklılık bulunamamıştır.

Diğer bir tabirle kız ve erkek öğrencilerin öğrenimlerini bitirdikten sonra seçecekleri sektörün belirlenmesinde cinsiyetin rolü yoktur.

Kız ve erkek öğrenciler arasındaki kişilik özelliklerini tanımlayan ifadeler açısından yapılan karşılaştırma sonucunda bayan öğrenciler yaşadıkları güzel olayların başka kişilerle paylaşılmasını erkek öğrencilere göre daha fazla istemekte ve sevdikleri insanlardan ayrı olma, kendilerine daha güç gelmektedir. Yine bayan öğrenciler başlarına tatsız bir olay geldiğinde başvurabilecekleri yakınlarının olmasını erkek öğrencilere göre daha çok istemektedirler.

Maliye bölümü öğrencileri, sevilmedikleri kişilerin yanında bulunmalarının rahatsızlık verici bir durum olduğunu, diğer bölümlere göre daha az kendilerini tanımladığını belirtmişlerdir. İnsanların kişiler arası ilişkilerde birbirlerinden çok şey bekledikleri yargısı konusunda İşletme ve İktisat öğrencileri kararsız kalmışlardır. Kamu ve Maliye bölümü öğrencileri bu ifadenin kendilerini tanımladıklarını belirtmişlerdir.

Fakülteden mezun olduktan sonra girişimci olmayı düşünen öğrenciler ile üniversitede kalmayı isteyen öğrenciler, “insanlara hep iyi davranmak zorundaymış gibi hissetmek” görüşünün kendilerini kısmen tanımladığını belirtmişlerdir. Kamu sektörünü tercih eden öğrenciler insanlarla yakın ilişki içinde olmak yerine, iş yapmanın daha çok önemli olduğunu düşünmektedirler. Bu durumda kamuyu isteyen öğrenciler daha çok işe yönelik bir düşünce sergilemişlerdir. Öğrenciler arasında üniversiteyi tercih edenler ile özel sektörü tercih edenler “bütün bir gün yalnız başlarına kalabilme” açısından diğer gruplara göre daha az ortalamaya sahiptirler. Özel sektörde çalışmayı düşünen öğrenciler, insanların özel hayatlarına ait soru sormalarını istememektedirler.

Ülkenin istikbalinin emanet edildiği gençlerin yetiştirilmesinde;

- Onlara bilgi açısından gerekli unsurların kazandırılması,
- Kendi özgüvenlerinin artırılması,
- Bilgiye ulaşmayı sağlayacak araştırmacı ve yenilikçi niteliklerinin kazandırılması,

- Özellikle kendi kişilik özelliklerine uygun yönlendirmenin yapılarak mezuniyetleri sonrası kariyer planlarının oluşturulması
- Rehberlik işlevinin çok iyi şekilde yapılarak atıl kapasitenin azaltılması,
- Gençlerin girişimciliğe yönlendirilmesinin sağlanarak ülke kalkınmasında katkı sağlayacak atılımların gerçekleştirilmesi
- Üniversitelerdeki danışmanlık faaliyetlerinin daha iyi hale getirilmesi önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

- AKGÜL Aziz, Osman ÇEVİK, *İstatistiksel Analiz Teknikleri*, Emek Ofset, Ankara, 2003.
- ALPUGAN Oktay, *Küçük İşletmeler: Kavramı, Kuruluşu ve Yönetimi*, 3.b., Özgün Matbaacılık, Ankara, 1998.
- BARUTÇU Esin, Şükran ÖKTEM, “İş-İşgören Uyumu Açısından Kişilik Özelliklerinin Değerlendirilmesi: Bir Uygulama”, *9. Ulusal Ergonomi Kongresi*, Denizli, 16-18 Ekim 2003.
- BECK, A. T., *Cognitive Therapy Of Depression: New Perspectives*, Raven Press, New York: 1983.
- CLARK, D.A., BECK, A.T., BROWN, G.K. “Sociotropy, Autonomy, And Life Event Perceptions İn Dysphoric And Nondysphoric Individuals”, *Cognitive Therapy And Research*, S. 16, 1992.
- ÇAKICI, Ayşehan, “Mersin’deki Kadın Girişimcilerin İş Kurma Öyküsü ve İş Kuracak Kadınlara Öneriler”, *11. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi*, Afyon, 2003.
- ERGÜN Mustafa, *Bilimsel Araştırmalarda Bilgisayarla İstatistik Uygulamaları*, Ocak Yayınları, Ankara, 1995.
- GORSKI J., M.A. YOUNG, “Sociotropy/Autonomy, Self-Construal, Response Style, And Gender in Adolescents”, *Personality And Individual Differences*, 32, 2002.
- IVANCEVICH, John M., vd., *Management, Quality and Competitiveness*, 2nd. Ed., Irwin, London, 1997.

- İRMIŞ, Ayşe, Selçuk EMSEN, *İktisadi Gelişmede Girişimcilik: Denizli ve Erzurum Örneği*, Beta, İstanbul, 2002.
- KIRSCH, G. A., Kuiper, N. A., “Individualism And Relatedness Themes In The Context Of Depression, Gender, And A Self-Schema Model Of Emotion”, *Canadian Psychology*, 43, 2002.
- KOLTS Russell L., April M. Robinson, and Jessica J. Tracy “The Relationship of Sociotropy and Autonomy to Posttraumatic Cognitions and PTSD Symptomatology in Trauma Survivors”, *Journal Of Clinical Psychology*, Vol. 60(1), 2004.
- KURTULUŞ Kemal, *Pazarlama Araştırmaları*, 5.b., Avcıol Basım, İstanbul, 1996.
- KUTANIŞ, Rana Özen, “Girişimcilikte Cinsiyet Faktörü: Kadın Girişimciler”, *11. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi*, Afyon, 2003.
- LYNCH Thomas R., Clive J. ROBİNS, Jennifer Q. MORSE, “Couple Functioning In Depression: The Roles Of Sociotropy And Autonomy”, *Journal Of Clinical Psychology*, Vol. 59(12), 2003.
- MCBRIDE Carolina, Jason R. BACCHİOCHİ , R. Michael BAGBY, “Gender Differences In The Manifestation Of Sociotropy And Autonomy Personality Traits”, *Personality And Individual Differences*, 2004.
- NİETZEL, M.T., Harris, M.J. “Relationship Of Dependency And Achievement/Autonomy To Depression”, *Clinical Psychology Review*, 10, 1990.
- ORDUN Güven, “Örgütsel Tutumların Çalışan Davranışına Etkisinin İncelenmesine ve Analizine Yönelik Bir Çalışma”, *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, İstanbul Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002, s. 135.
- SATO Toru, “Sosyotropy and Autonomy: The Nature of Vulnerability”, *The Journal of Psychology*, 137(5), 2003.
- SATO, T. ve MCCANN, D. “Vulnerability Factors İn Depression: The Facets Of Sociotropy And Autonomy”. *Journal Of Psychopathology And Behavioral Assessment*, 19, 1997.

- STOPPARD, J. M., “Why New Perspectives Are Needed For Understanding Depression In Women”, *Canadian Psychology*, 40, 1999.
- STOPPARD, J. M., MCMULLEN, L. M., “Toward An Understanding Of Depression From The Standpoint Of Women: Exploring Contributions Of Qualitative Research Approaches”, *Canadian Psychology*, 40, 1999.
- ŞAHİN H. Nesrin, vd., Bilişsel Davranışçı Terapilerde Değerlendirme: Sık Kullanılan Ölçekler, *Türk Psikologları Derneği*, Ankara, 1997.
- ŞENCAN Hüner, *Bilimsel Yazım*, İstanbul Üniv. İşletme Fakültesi yayın No: 283, İstanbul, 2002.
- TEKİN, Mahmut, *Girişimcilik: Kendi İşini Kurma İşletme*, Damla Ofset, Konya, 1999.
- ZIMMERER Thomas W. ve Norman M. SCARBOROUGH, *Entrepreneurship And New Venture Formation*, Prentice Hall, New Jersey, 1996.